

COVID-19 salgınının tüm dünyada etkilerini izlediğimiz, önce evimize sonra içimize döndüğümüz ve dijital platformlarda bir araya gelerek üretmeye çalıştığımız, bir şekilde devam etmenin yolunu bulduğumuz ilk yılı geride bıraktık. Dünyada yaşanan bu sürecin yanı sıra Planlama Dergisi'nde de değişimlerin yaşandığı bir dönem oldu. Yeni yayın kurulu ve derginin taranmaya başladığı yeni indeksler değişen görev dağılımlarını beraberinde getirdi. Bundan sonraki süreçte dergimiz, yeni yayın kurulu ile akademik alandaki varlığını sürdürmeye devam edecek. Bu bağlamda, Planlama Dergisi'nin bu yılki ilk sayısında birer tane kitap incelemesi, görüş yazısının yanı sıra dokuz araştırma makalesini sizlerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

İlk sayımızın ilk yazısı olan Leslie Kern'in orijinal adı Feminist City: Claiming Space in the Man-Made World başlıklı kitabının incelemesinde, ana-akım feminist coğrafyanın ötesine geçen bu çalışmada "kesişimsel perspektif" yöntemiyle cinsiyetçilik, ırkçılık, sınıfçılık, homofobi gibi baskı sistemlerinin bir arada ele alındığı vurgusu yer almaktadır. 30 Ekim 2020 tarihinde İzmir-Sefirhisar Körfezi açıklarında gerçekleşen deprem, tüm ülkenin hüznü ve endişeye boğulmasına neden olmakla birlikte, deprem riski ile burun buruna yaşadığımız gerçeğini bir kez daha gözler önüne serdi. Dergimizde bu konu ile ilgili bir görüş yazısı, TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi tarafından hazırlanarak yer aldı.

Dergimizde yer alan araştırma makaleleri, bölgesel eşitsizlikler ve kırsaldaki yaşam dinamikleri konularıyla başlamaktadır. Neo-klasik paradigmanın konumunu sorgulayan diğer düşünce okullarının yanı sıra neo-klasik büyüme teorisi varsayımlarından birine göre bölgesel eşitsizlikler uzun erimde yok olacaktır. İlk araştırma makalesi; mekânsal olarak ilçe ölçeğini ele alarak, 1985-2004 arasındaki gelişmişlik endeksi üzerinden, gelişmiş ilçelerden oluşan kümelenmeleri değerlendirilmekte ve sonuçta alandaki politikalarının uygulanması için doğru ölçeğin ilçe düzeyi olduğunu vurgulamaktadır. Bu çalışmayı takip eden araştırma makalesi; kırsallık kriterlerinin çok boyutlu ve değişken yapısına dikkat çekmekte ve TÜİK'ten aldığı veriler ile istatistikî bölgelerin ve alt bölgelerin benzerlikleri-farklılıkları konusunda planlama kararlarına girdi oluşturacak ve sosyo-demografik politikaların üretilmesinde yol gösterici olacak bir model önermektedir. Endüstri devrimi sonrası, tarımsal üretim sistemlerinde yaşanan değişim teknolojik devrim ile hız kazanmış ve tarımsal üretim sistemleri ile ilişkilendirmiş olduğumuz kırsal yaşam formları değişim sürecine girmiştir. Bu durum sonucunda donatı alanlarının kent merkezlerine taşınması, nüfus yoğunluğunun azalması ile birlikte hizmet altyapısının kentlere kayması, kırsal alandaki yaşam kalitesi üzerine etki etmiştir. Diğer bir araştırma makalesi, Bursa'da seçilen üç köyün profillerini çıkararak, yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla öneriler geliştirmektedir. Ekonomik büyümeyle ilişkilendirilen kalkınmanın sürdürülebilirliği noktasında kadın emeği ve girişiminin önemini vurgulayan söz konusu diğer çalışmada, Bursa Üreten Kadın Dernekleri Federasyonu cencereye konulan federeye üye 21 köy 15 kadın derneği ile yüz yüze yapılan derinlemesine görüşmelerden bulgularla derneklerin kuruluş aşamasında yaşadıkları zorluklar ve toplumsal eşikler ile kuruluş aşamasından sonra sürekliliğin sağlanması sonucu elde edilen başarıların kadınlardaki kazanımları ortaya konmaktadır.

Sıradaki araştırma makaleleri, kentsel dönüşüm üzerine yoğunlaşmaktadır. İlk çalışmada, "afet riski, imar mevzuatına aykırılık, riskli yapı, zemin yapısı..." gibi gerekçelerle ilan edilen kentsel dönüşüm alanları ile risk faktörü taşıyan "öncelikli riskli alanlar" arasındaki ilişki, İstanbul örneklem alanında irdelenmektedir. İkinci çalışmada ise "dönüşüm süreçlerinde" kentlerin sorunlarına bütüncül yaklaşmak yerine, fiziksel dönüşüme odaklanan ve kentsel dönüşümü inşaata dayalı ekonomik büyümede stratejik bir araç olarak kullanan yaklaşım ele alınmaktadır.

Yer alan son üç araştırma makalesi, farklı konuları ile dikkat çekmektedir. İklim değişikliği karşısında kentlerde termal konforu sağlama sorunu, son bir yılın evde geçirilmesine ve üretim sistemlerinin yavaşlamasına rağmen artan ortalama sıcaklık değerleri neticesinde gün geçtikçe önemi artacak bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Mardin kentinin Artuklular dönemini temsil eden geleneksel kent dokusu ile Cumhuriyet sonrası gelişen modern kent dokusu arasında yapılan karşılaştırma, üretilen mekânların hem iklime uyum ve hassasiyet hem de yerel halkın yaşam tarzı ve kentsel mekânı kullanma pratiklerine uyumu açısından değerlendirilmektedir. Sonraki çalışma, özellikle metropol kentlerde sosyalleşme alanı olarak işlev görmeye başlayan alışveriş merkezlerinin kentin trafik sistemine etkilerine odaklanmaktadır. "İBB Yol Gösteren" uygulamasının kullanıldığı çalışmada; alışveriş merkezlerinin konumu, türü ve perakende yapısı ile trafik yoğunluğu arasındaki ilişki irdelenmektedir. Son araştırma makalesi ise kadına yönelik şiddet olgusunu fail ve mekân bağlamında ele almaktadır. Kadınlar kocaları, babaları, sevgilileri, eski kocaları, kardeşleri gibi birçok fail tarafından, ev, tarla otel, kafe, restoran, adliye, hastane, belediye gibi pek çok farklı kullanım alanında şiddete maruz kalmaktadırlar. Söz konusu çalışma, faili ve mekânı çok olan şiddet olaylarının en çok yoğunlaştığı mekânı cinayet haberlerinden yola çıkarak tartışmaya açmaktadır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın yayın organı olan Planlama Dergisi; planlama, tasarım, kent sosyolojisi ve kentsel ve bölgesel çalışmalar alanlarındaki araştırmalar ile gün geçtikçe zenginleşiyor. Dergimize çalışmalarını ileten araştırmacılara ve hakemlikleri ile çalışmaların değerlendirilmesine katkı sunan akademisyenlere ve uzmanlara çok teşekkür ederiz.

İlgiyle okumanız dileğiyle.

Sağlıkla kalın.

Yayın Kurulu